

KAREL BOLLENGIER (1885-1959)

1925

Bollengier, Karel, Albert werd geboren te Ledeberg op 13 december 1885 en overleed te Antwerpen op 5 september 1959.

Hij volbracht zijn middelbare studiën aan het Koninklijk Atheneum te Antwerpen, zijn hogere studiën aan de Rijksuniversiteit te Gent, waar hij het diploma behaalde van ingenieur der burgerlijke bouwkunde (1 augustus 1909). Benoemd nog hetzelfde jaar tot ingenieur bij de Dienst der Havenwerken van de Stad

Antwerpen (1 november 1909), werd hij in 1922 bevorderd tot Hoofd-ingenieur-Bestuurder van dezelfde dienst.

Ingenieur Bollengier heeft het grote voorrecht genoten gedurende veertig jaar aan de uitbreiding van een wereldhaven te hebben kunnen mede-werken. Hieraan heeft hij dan ook de volle maat gegeven van zijn technische vaardigheid en zijn onge-evenaard werkvermogen. Het ware onbegonnen werk al de kunstwerken te willen opsommen waaraan hij de hand legde.

Onder zijn wijs beleid en zijn scherp toezicht kwamen tot stand : de uitrusting van het tweede en van het derde Havendok, van het Leopold-dok en van een gedeelte van het Hansadok, de Straussbruggen, de Kalimagazijnen, het vierde Haven-

dok, drie droogdokken beheerd door het Gemeentebestuur en nog eens evenveel droogdokken toebehorend aan de firma Mercantile Marine Engineering and Graving Docks Co.

Dit zijn dan de ontwerpen van formaat die in zijn dienst te Antwerpen tot stand kwamen en die alle de stempel dragen van zijn sterke persoonlijkheid en van zijn technisch kunnen. Daarnaast zouden nog tal van werken dienen vermeld van minder belang.

Inmiddels werd Karel Bollengier, bij K.B. dd. 7 oktober 1925 benoemd tot docent bij de Faculteit der Wetenschappen, Speciale Scholen, met volgende leeropdracht : 1) Bouwwerken van de burgerlijke genie : Waterwegen; 2) Bouwwerken van de burgerlijke genie : Algemene Bouwwijzen (2^e deel) : zeebouw, havenbouw, verdediging der taluds en kaaimuren.

Bij K.B. dd. 29 januari 1934 werd hij bevorderd tot gewoon hoogleraar bij dezelfde Faculteit.

Bij Regentsbesluit dd. 1 oktober 1949 werd hij belast, in de Hogere School voor Handels- en Economische Wetenschappen, met de cursus : Koloniale plaatsbeschrijving, koloniaal vervoer en koloniaal bouwwezen.

Hij was Erelid sedert 1933 van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs(Nederland). Naast zijn onderwijs onderhield Karel Bollengier ook nog een grote technische bedrijvigheid in Belgisch Kongo. Reeds in 1921 werd hij voor de duur van zes maanden door de Stad Antwerpen ter beschikking gesteld van het Departement van Koloniën. Het is toen dat hij de ontwerpen maakte voor de (eerste) publieke haven van Kinshasa-Leopoldstad en voor de omwerking en uitbreiding van de haven van Matadi.

Daarmede zette hij een lange bedrijvigheid in als raadgevend ingenieur bij genoemd Departement, bedrijvigheid die bijzonder intens werd toen Karel Bollengier in 1948 op rust werd gesteld als Hoofdingenieur-Bestuurder van de Dienst der Havenwerken te Antwerpen.

Niet slechts in Belgisch Kongo, maar ook in Kenya, Tanganika (Da-res-Salaam, Monbasa en Kigoma) en in Angola (Lobito) vervulde hij technische opdrachten. Hij maakte de ontwerpen voor de uitbreiding en (of) verbetering der havens van Leopoldstad, Matadi, Boma, Stanleystad, Port Francqui, Albertstad, Ponthierstad, Kindu, Kigoma en trad op voor de bouw van de nieuwe kaaimuur der Belgische Basis te Dar-es-Salaam. Hij maakte de studiën voor de verbetering van de Lualaba, met afdamming van het Moëromeer, en werd gelast met het ontwerpen van de kaaimuren van de basis van de Zeemacht onder Banana. Karel Bollengier vond de bekroning van zijn koloniaal werk in zijn aanstelling tot lid van de Afdeling der Technische Wetenschappen van het Belgisch Koninklijk Koloniaal Instituut dd. 6 maart 1929; hij werd Directeur dier afdeling in 1936 en in 1949 en Voorzitter van het Instituut in 1949. In 1947 werd hij Voorzitter van de Commissie voor het verbeteren van het regime van de Kongo-stroom. In 1950 werd hij lid van het Hydrografisch Comité van het Kongolees Bekken.

Hij was technisch adviseur en Kabinetsoverste van de Minister van Openbare Werken van 1935 tot 1938.

Bij K.B. van 22 augustus 1955 werd Karel Bollengier tot het emeritaat toegelaten en overleed vier jaar later.

Karel Bollengier was houder van talrijke eretekens : Officier in de Leopoldsorde (1940), Commandeur in de Leopold II-orde (1947), Groot-Officier in de Kroonorde (1953), Kings Medal for Courage on the Cause of Freedom (Engeland, 1948), Commandeur in de Orde van Oranje-Nassau (Nederland, 1948), Commandeur in de Orde van Wasa (Zweden, 1936), Commandeur in de Orde van de Witte Leeuw (Tsjecho-Slovakije, 1936), Officier in de Militaire Christusorde (Portugal, 1932), Officier in de Orde van St. Olav (Noorwegen, 1928) en Ridder van het Erelegioen (Frankrijk, 1929).

Reeds werd het belang onderstreept van het technisch werk dat door ingenieur Bollengier werd gepresteerd aan de haven van Antwerpen en in Kongo. Het is verheugend vast te stellen dat hiervan een aanzienlijk deel aan de wetenschappelijke literatuur werd toevertrouwd. Het feit dat Prof. Bollengier ten volle in de praktijk stond van de burgerlijke bouwkunde maakt het lezen van de studies die hij in koloniale technische tijdschriften liet verschijnen en van de verhandelingen die hij mededeelde ter gelegenheid van internationale kongressen zo bijzonder aantrekkelijk (zie publicaties van K. Bollengier).

Ook is de technische vaardigheid, die Prof. Karel Bollengier verwierf aan de haven van Antwerpen en later in Kongo, zonder twijfel ten goede gekomen van het onderricht in de burgerlijke bouwkunde.

Zijn onderwijs was pragmatisch. Alhoewel toch aanknopend met de zuiver wetenschappelijke vakken van de ingenieur, lag het zwaartepunt van dat onderwijs in de beschrijving van de werken van zee-, rivier-, kanaal- en havenbouw. De cursussen van Prof. Bollengier krioelen van praktische gegevens waarnaar de ingenieur zo gretig uitzielt bij het maken van zijn ontwerp. In zijn voornemen de studenten, die al te vaak door zuiver theoretische cursussen een verkeerde optiek verwerven op de technische problemen, terecht te wijzen en hen te helpen een gezonde kijk te krijgen op deze problemen, is Prof. Bollengier, mede ten gevolge van zijn overtuigende manier van spreken, ten volle geslaagd. En dat is dan de grote dienst die hij heeft bewezen aan de schare van ingenieurs wier beroepsvorming hij heeft helpen voltrekken.

G. AERTSSEN

PUBLIKATIES VAN KAREL BOLLENGIER

A. — KONINKLIJK BELGISCH KOLONIAAL INSTITUUT

Beschouwing over de Opleiding van Ingenieurs in de Kolonie. Bulletin VII, 1936, 3.

Les Ports du Congo Belge. Bulletin XX, 1949, 1.

Les voies navigables du Congo et leur valeur économique. Bulletin, XX, 1949, 4.

A propos du Port de Matadi. Bulletin, Tome XXII, 1951, 4.

Le Port de Matadi. — Faut-il établir un Port à Banana? Mémoires in-8°, Tome IX, fascicule 3, 1953.

La défense de la Presqu'île de Banana. Bulletin XXV, 1954, 2.

B. — ASSOCIATION INTERNATIONALE DES CONGRÈS DE NAVIGATION

Congrès de Venise. 1931.

Organisation des Ports (en collaboration).

Installations ferroviaires des ports (en collaboration).

Congrès de Lisbonne. 1949.

Nouvelles conceptions dans la construction des écluses. Rapporteur Général.

C. — VLAAMSE WETENSCHAPPELIJKE KONGRESSSEN

Meerdere mededelingen over de bouw van droogdokken, bronbemaling, pneumatisch werk in caissons (funderingen).